

образования. В связи с этим можно утверждать, что в ближайшее время не увеличится спрос по кредитам на обучение.

4. Незначительный рост сегмента 26-65 лет обусловлен естественным переходом человека из одной возрастной категории в другую. Для банков данный сегмент представляет интерес по многим позициям: это самый многочисленный сегмент. Финансовые возможности представителей этого сегмента максимальные, соответственно для данного сегмента характерен высокий уровень спроса на большой ассортимент банковских услуг.

Источники и литература:

1. Дойль Питер. Менеджмент: стратегия и практика / Питер Дойль. – СПб. : Питер, 1999. – 560 с.
2. Уткин Э. А. Банковский маркетинг / Э. А. Уткин. – 2-е изд. – М. : Инфра-М, 1995. – 304 с.
3. Федыко Н. Г. Поведение потребителей / Н. Г. Федыко, В. П. Федыко. – Ростов н/Д. : Феникс, 2001. – 352 с.

Колеснікова І.В.

УДК 658.11

ЕФЕКТИВНІСТЬ СТВОРЕННЯ КООПЕРАЦІЙ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Постановка проблеми. Одним з головних напрямків розвитку аграрного сектору України є розвиток фермерських господарств. На даному етапі, фермери країни мають багато проблем, які важко вирішувати самотужки. Весь час та зусилля вони витрачають не на ефективне виробництво продукції, а на закупку сировини, збут виробленої продукції, придбання сучасного обладнання та ремонт застарілої техніки. За останні роки в розвитку фермерського господарювання намітилися позитивні тенденції, що поступово посилює його соціально-економічна роль у ринкової економічної системи. В Україні поступово розширюються розміри фермерських господарств, суттєвим стає внесок у сільськогосподарське виробництво, що набуває виробничого і підприємницького досвіду [3,5]. Аналізуючи багатий досвід економічно-розвинутих країн, можна зробити висновок, що кооперація фермерів сприяє удосконаленню не тільки виробництва самих фермерів, але й діяльності всього АПК в цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання про ефективну діяльність фермерських господарств в Україну відображаються в роботах П.Т. Саблука, В.І. Богачова, М.М. Бабица, О.В. Грищенко та багатьох інших економістів аграріїв [2-6]. Але, як виявив аналіз джерел літератури, бажаних результатів ефективності виробництва фермерських господарств не знайдено. Тому питання про кооперації фермерів у сучасних ринкових умовах вимагає подальшого дослідження і залишається актуальним і сьогодні [2-6].

Формування мети статті. Проаналізувавши сучасний стан розвитку та ефективності виробництва фермерських господарств України, метою статті є виявлення ключових проблем розвитку, визначення основних напрямків подолання проблем та перспективу на подальшу кооперацію фермерських господарств на основі вивчення сучасного стану сільськогосподарського ринку.

Основний матеріал досліджень. Фермерські господарства є одним з головних джерел забезпечення харчування та однією із сфер отримання праці в умовах безробіття для сільського населення. Вони вважаються однією з перспективних форм підприємницької діяльності в сільській місцевості, метою яких є забезпечення належного життєвого рівня громадян і продовольчої безпеки країни. Але у сучасному світі надзвичайно важливого значення набуває проблема ефективності виробництва фермерських господарств. Низький та недостатній рівень техніки обмежує можливості фермерів у підвищенні продуктивності та ефективності господарювання. Відсутнє не те що сучасне, але й старе обладнання, загалом якого нараховується у власності фермерів лише 20% тракторів та нехватки 70% комбайнів [1]. З відсутності коштів вони змушені купляти стару низькопродуктивну техніку, що потребує додаткових затрат на її ремонт та часткове відновлення, що призводить до значного порушення термінів виконання сільськогосподарських робіт. Незадовільний фінансовий стан тягне за собою диспаритет цін на сільськогосподарську продукцію, що вкрай обмежує можливості фермерських господарств у нормальному економічному розвитку. Зменшення кількості працюючих загострює соціальну проблему сільського безробіття [1]. Поступово знижується економічної ефективності АПК не тільки самих фермерів, але й країни в цілому. Одним із шляхів виходу з кризи фермерських господарств та підвищити їх економічну ефективність, на нашу думку, є кооперація. Створення великих кооперативів може вирішити більшість цих проблем. Більш ніж 150-річний досвід кооперацій доводить, що об'єднуючись для досягнення цілей та виконання спільних задач, фермерам набагато швидше та легше досягти збільшення об'єму прибутку [2,5]. Кооперація господарств дозволить їм значно зменшити витрати на виробництво, переробку, реалізацію продукції та продуктивніше здійснювати свою підприємницьку діяльність. Кооперування фермерських господарств – це процес залучення дрібних приватних господарств у різні форми кооперативів, які є суспільною добровільною організацією громадян для спільного ведення господарської та іншої діяльності. Метою кооперативу є збільшення розмірів підприємства та застосування на цій основі прогресивної технологічної й організаційної діяльності [2]. Створення таких кооперацій в Україні вимагатиме

реформуванню багатьох сфер АПК. Насамперед системи державної підтримки виробників, кредитування та оподаткування.

На наш погляд, кооперативи фермерських господарств повинні бути акціонерними, тобто організованими. Вони не повинні приймати участі у продажу на біржі та мати будь-який спекулятивні можливості. Для ефективності виробництва, фермерські кооперативи мають поділятися, перш за все добровільно, за регіональним принципом та напрямком сільськогосподарської діяльності. До складу кооперацій повинні входити не тільки виробничі господарства, але й переробні, складські та, головне, підприємства з реалізації продукції. Сільськогосподарські об'єднання повинні виконувати ряд наступних функцій:

- спільний грошовий фонд для непередбачуваних ситуацій;
- спільне придбання сировини;
- надання будь-якої необхідної допомоги та послуг усім фермерам кооперації;
- спільне придбання та використання будь-якого обладнання та техніки;
- збереження за кожним фермером його власності (земельної ділянки, тварини, технічних засобів);
- обумовлене встановлення цін на вироблену продукцію.

На першому етапі створенні сільськогосподарської кооперації фермерських господарств головну роль відіграє держава. Такі питання, як додаткові субсидії, зменшене оподаткування та пільгове кредитування повинні вирішуватися на державному рівні. У високо розвинутих країнах практикується різні річні податки. Наприклад, якщо податок на прибуток з великих корпорацій та приватних підприємств стягується 50%, то з фермерського кооперативу не повинно складати 30%. Західні країни практикують надання державного кредитування за ставкою до 10% від річної ставки, а субсидії складають 70-80 % від вартості реалізованої продукції [1]. Щодо придбання сучасних технологій та обладнань, держава може надавати пільговий кредит. Головна державна підтримка потрібна особливо у створенні аукціонів по всій території країни.

Висновки. Для вирішення проблеми ефективності виробництва фермерських господарств, на нашу думку, є створення сільськогосподарських кооперативів. Такі об'єднання вирішують багато гострих проблем та будуть сприяти позитивному розвитку країни: можливість реалізовувати велику кількість продукції, що збільшить обсяг та ефективність й продуктивність виробництва; виробництво більш якісної та конкурентоспроможної продукції, завдяки сучасним технологіям та обладнанням; реалізацію продукції за встановленою ціною для споживачів, що матиме значний вплив на політичний стан країни; позбутися великої кількості посередників з реалізації, переробки та збереженню продукції; скороченню безробіття та значного підвищення рівня зайнятості сільського населення.

Кооперація фермерських господарств дозволить зменшити витрати на виробництво, переробку та реалізацію продукції, більш прибутково та ефективніше здійснювати сільськогосподарську діяльність.

Світовий досвід багатьох країн доводить, що тільки об'єднавшись фермерські господарства зможуть досягнути не тільки збільшення об'ємів сільськогосподарської продукції та прибутку, але й зробити вітчизняну продукцію якіснішою. Розвиток сільськогосподарських кооперацій в Україні сприятимуть розповсюдженню інтеграційних зв'язків сільськогосподарських виробників з усіма сферами АПК, що обов'язково сприятиме позитивному розвитку економіки країни.

Джерела та література:

1. Статистичний щорічник Луганської області за 2010 рік / за ред. С. Г. Пілієва. – Луганськ, 2011. – 322 с.
2. Саблук П. Т. Реформування та розвиток підприємств агропромислового виробництва / П. Т. Саблук. – К. : Думка, 1999. – 342 с.
3. Бабіч М. М. Сучасний стан та перспективи розвитку фермерських господарств / М. М. Бабіч // Економіка АПК. – 2005. – № 3. – С. 55-57.
4. Гріщенко О. В. Фермерські господарства як форма аграрного бізнесу / О. В. Гріщенко. – Х. : ХДТУСГ, 2009. – 134 с.
5. Саблук П. Т. Проблеми економіки агропромислового комплексу і формування його потенціалу / П. Т. Саблук, В. Я. Амбросов, Г. Є. Мазнуб. – К. : ІАЕ, 2000. – Т. 1. – 234 с.
6. Стратегічні напрямки розвитку агропромислового комплексу України на період до 2011 року / за ред.: П. Т. Саблука, В. Я. Месель-Веселяка. – К., 2002. – 422 с.